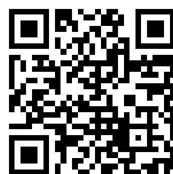

Om

Betydelsen och Bruket af Tempora i Nyfranska Språket

med särskildt afseende på Latinet.

Academisk Afhandling,

som

med Vidtberömda Philosophiska Facultetens tillstånd

för Filosofiska Gradens erhållande

kommer att offentligen försvaras

af

ANDERS MAGNUS PETERSSON,
Phil. Cand. af Vermlands Landskap,

å Juridiska Lärosalen Onsdagen d. 23 Maj 1860,

p. v. t. f. m.

UPSALA
EDQUIST & K. 1860.

TILL

RÅDMANNEN OCH HÄRADSHÖFDINGEN

HERR **A. Ö. LÖFVÉN,**

en gård af vänskap och tacksamhet,

från

Författaren.

§ 1.

1. I Grekiskan och Latinet delar man[1], såsom bekant, verbets tempora med afseende på deras betydelse och form i två klasser: hufvudtempora och historiska tempora. Franska verbets tempora låta med fördel indela sig på ett mot det nyssnämnda svarande sätt. Emedlertid finna vi de benämningar, som Mätzner[2]) gifvit åt verbets tempora af hvardera klassen, lämpligare så väl med afseende på betydelsen, som på formen. Han kallar nemligen de tempora, som tillhöra första klassen, præsentia, de af andra klassen åter præterita. Ty hvad först och främst angår betydelsen, så hänföres alltid genom de tempora, som tillhöra förra serien, den verksamhet, som verbet uttrycker, till den för den talande närvarande tiden eller, med andra ord, till den tid, i hvilken verksamheten af den talande utsäges; genom de tempora åter, som tillhöra senare serien, framställes deremot samma verksamhet med afseende på den tid, som för den talande är förfluten. Men denna indelning och dessa benämningar äro lika berättigade med afseende på franska verbets grammaticaliska former. De tempora, som tillhöra den ena serien, visa nemligen i sina böjningsformer en inbördes likhet och innehålla alla ett præsentiskt element; de af andra serien åter hafva samma ändelser, som Imperfectum, om man blott undantager det vid sidan af Imparfait stående

---

[1]) Se Kühner, Schulgrammatik der lateinischen Sprache, 3:te Aufl., pag. 152. Jfr samme Författares Schulgr. d. griech. Sprache, 3:te Aufl., pag. 294.

[2]) Französische Grammatik mit besonderer Berücksichtigung des Lateinischen, pagg. 196, 354. — Syntax der neufranz. Sprache, 1 Th., pag. 57.

Passé défini och den deraf omskrifna formen Passé antérieur. Och gör man sig etymologiskt reda för franska språkets tempora, så blir derigenom detta blott så mycket klarare.

Till Præsentia höra alltså i Indicativen: Présent, Passé indéfini, de båda Futurs, och i Conjunctiven: Présent och Passé.

Till Præterita åter i Indicativen: Imparfait, Passé défini, Plus-que-parfait, Passé antérieur, de båda Conditionnels; i Conjunctiven: Imparfait och Plus-que-parfait.

2. Hvardera af dessa temporal-serier sönderfaller åter i tvenne afdelningar, allteftersom den verksamhet, som verbet uttrycker, framställes såsom blifvande (ofulländad) eller fulländad. De tempora præsentia, genom hvilka verksamheten framställes såsom blifvande, äro i Indicativen: Présent och Futur, samt i Conjunctiven: Présent; såsom fulländad åter genom de öfriga. Bland præterita beteckna alla s. k. enkla tempora verksamheten såsom blifvande (ofulländad); alla s. k. sammansatta åter såsom fulländad.

3. Men nämnda serier af tempora tillåta från en annan synpunkt ännu en indelning, en tredelning. Verbet utsäger nemligen såsom bekant om subjectet en verksamhet. Då nu all verksamhet framträder i tiden och denne låter dela sig i det närvarande, förflutna och tillkommande, så sönderfaller med afseende härpå hvardera af de nämnda temporal-serierna i trenne afdelningar. De tempora af första serien, genom hvilka verksamheten förlägges i det närvarande, äro de båda Présents, i det förflutna Passé indéfini och Passé du Subjonctif samt i det tillkommande de båda Futurs. De af andra serien, som beteckna det närvarande, äro i Indicativen: Imparfait och Passé défini, samt i Conjunctiven: Imparfait; det förflutna betecknas i Indicativen af: Plus-que-parfait och Passé antérieur, samt i Conjunctiven af: Plus-que-parfait; det tillkommande ändtligen betecknas af de båda Conditionnels.

Om de dubbelformer, hvilka man på samma grad finner bland præterita, anmärka vi här blott, att skillnaden dem emellan grundar sig på skillnaden mellan Imperfectum och

Perfectum historicum i Latinet. Den motsvarighet, som för öfrigt råder mellan de respectiva tempora i de båda klasserna, anse vi i väsendtlig mon bidraga till den åskådlighet och klarhet, som ännu finnes hos Franskan och som vi vilja anse såsom franska språkets dyrbaraste arf från Latinet.

A) Tempora præsentia.

§ 2.

1. Présent[1]) framställer verksamheten såsom blifvande (ofulländad) i den för den talande närvarande tiden[2]).

J'ignore le projet que la reine *médite*, Seigneur; mais je *crains* tout du transport qui *l'agite*. Un mortel désespoir sur son visage *est* peint; La pâleur de la mort *est* déjà sur son teint. Racine.

2. Det så kallade historiska præsens begagnas i Franskan, likasom i Latinet, i en berättelse af förflutna tilldragelser, då genom framställningens liflighet det förflutna föreställes såsom närvarande.

Tout *fuit*, et sans s'armer d'un courage inutile, Dans le temple voisin chacun *cherche* un asile. Hippolyte lui seul, digne fils d'un héros, *Arrête* ses coursiers, *saisit* ses javelots, *Pousse* au monstre; et d'un dard lancé d'une main sûre, Il lui *fait* dans le flanc une large blessure. Racine. Jfr härmed det latinska: Perfugæ postquam murum arietibus feriri resque suas afflictas *vident*, aurum atque argentum et alia, quæ prima ducuntur, domum regiam *comportant;* ibi vino et epulis onerati illaque et domum et semet igni *corrumpunt*, et, quas victi ab hostibus poenas metuerant, eas ipsi volentes pependere. Sall., Bell. Jug. 76, 6.

---

[1]) Detta tempus har bibehållit sig från Latinet. Se Chevallet, Orig. et form. de la langue franç., T. 3:e, pag. 208—215, 235—239.

[2]) Vi anmärka redan här, att, enär tiden har karakteren både af att vara kontinuerlig och diskret, det för detta tempus likaväl som för hvarje annat är likgiltigt, huruvida verksamheten är fortfarande eller ögonblicklig. Finnes någon gång den ena eller andra betydelsen inlagd i satsen, så erhålles den genom sammanhanget och ej genom grundbetydelsen af det eller det tempus.

3. Såsom närvarande betraktas ofta en sådan handling, hvilken visserligen tillhör det förflutna, men tillika sträcker sig in i det närvarande eller i sina följder fortvarar i det närvarande.

Seigneur, depuis six mois je *l'évite* et je *l'aime*. Racine. Je *viens* pour vous dire que. Acad. På detta sätt brukas isynnerhet verber, som uttrycka ett varseblifvande eller ett yttrande: *J'apprends* que vous devez partir ce soir. Acad. *J'apprends* le nouveau trait de clémence de Votre Majesté: c'est magnanime à elle d'oublier ainsi le scandale d'hier. — L'oublier, *dites*-vous? Scribe. Jfr Latinet: In astrologia C. Sulpicium operam curamque posuisse *audimus*, in geometria Sex. Pompejum ipsi cognovimus. Cic. Off. 1. 6, 19. Veniunt, ut *dico*, ad Chelidonem. Cic. Verr. Act. 2, L. 1. 52, 137.

4. Présent begagnas dessutom om en tillkommande verksamhet, d. v. s. i stället för Futur, när den talande med större grad af tillförsigt framställer ett factum såsom redan närvarande. Vanligast förekommer Futur i denna betydelse i bisatser, isynnerhet hypothetiska; mindre vanligt är det deremot i hufvudsatser med bestämdt angifvande af tiden och då det är fråga om ett fjermare tillkommande.

Si Titus a parlé, s'il *l'épouse*, je pars. Racine. Je *suis* de retour dans un moment. Molière. Son procès se *juge* demain. Acad. Jfr härmed det latinska: Si *vincimus*, omnia nobis tuta erunt, commeatus abunde, municipia atque coloniæ patebunt. Sall., de Conj. Cat., 58, 9. Tuemini, inquit, castra et defendite diligenter, si quid durius acciderit. Ego reliquas portas *circumeo* et castrorum præsidia *confirmo*. Cæs. Bell. Civ. 3. 94, 6.

I sammanhang härmed anmärka vi, att présent du Subjonctif alltid ersätter den bristande conjunctiven till Futur. I Latinet är likaledes detta ej sällan fallet [1]). Här måste naturligen alltid meningen och sammanhanget afgöra, huruvida denna subjonctif är att hänföra på det närvarande eller tillkommande.

[1]) Jfr Broman, Om Consecutio Temporum, pag. 49.

Approchez que je vous *parle*. Acad. Je me propose d'assassiner le duc d'Almeyda pour me venger d'une manière qui *réponde* à l'offense. Le Sage. Jfr det latinska: Erit mox, qui *arguat* nequidquam Antiochum ultra juga Tauri emotum. Liv. 42. 42. Cæsar præmittit, qui locum idoneum castris *deligant*. Cæs. Bell. Gall. 2. 17.

5. Présent de l'Indicatif står slutligen i stället för Imperativus, företrädesvis då en bön eller önskan på förhand framställes såsom förverkligad.

Vous allez à l'instant me porter cette lettre à la poste, et *vous revenez* au plus vite. Chevallet. *Vous consentez*, n'est-ce pas? De Courcy. I Conjunctiven ersätter tredje personen just Imperativen, liksom i Latinet Conjunctivus begagnas vid böner, uppfordringar och föreskrifter: Le nom du Seigneur *soit béni!* Le ciel en *soit loué!* Acad. Jfr Latinet: Audi, Jupiter, inquit, audite, fines; *audiat* Fas. Ego sum publicus nuntius populi Romani, juste pieque legatus venio, verbisque meis fides *sit*. Liv. 1. 32.

§ 3.

1. Passé indéfini [1]) framställer en verksamhet såsom fullbordad i den tid, i hvilken den talande utsäger henne, oafsedt för öfrigt huruvida hon i sina verkningar sträcker sig in i det närvarande eller icke. Då således alltid verksamheten genom detta tempus hänföres till den för den talande närvarande tiden, så förekommer det naturligen vid tidsbestämningar sådana som: aujourd'hui, ce matin, ce soir, cette semaine, ce mois-ci, cette année, le siècle qui court o. s. v.

---

[1]) Till betydelsen motsvarar Passé indéfini Latinets Perfectum præsens (se Kühner, Schulgrammatik der lateinischen Sprache, 3:e Auflage). Latinets perfectum är visserligen upptaget i Franskan, liksom öfverhufvud i de romaniska språken, med undantag af några dialekter, men blott såsom Perfectum historicum. För det latinska perfectets andra betydelse (den præsentiska) hafva de romaniska språken i allmänhet bildat sig ett eget tempus genom omskrifning. Angående denna omskrifning se: Diez, Grammatik der romanischen Sprachen, 2:e Ausgabe. II. Th. pag. 109—110.

Le roi m'*a nommé* aujourd'hui archevêque. Fénelon. Ce matin j'*ai trouvé* le pavé si glissant, que j'*ai pensé* que si je venais à tomber sur le bras droit, je serais tout à fait désemparé. Poitevin.

Att man kan bortse från det närvarande och hänföra verksamheten på det förflutna, synes af exempel sådana som: Ce matin nous nous *sommes rendus* chez le ministre: il n'y *était* pas; nous *résolûmes* de l'attendre. Dessiaux.

2. Genom Passé indéfini framställes hvarje verksamhet tillhörande det förflutna, så ofta som hon lösryckes ur sitt sammanhang med andra facta och blott utsäges med afseende på det närvarande. Je vous *ai écrit* il y a une quinzaine de jours. B. de St.-Pierre. *Hier*, aux portes de Delhi, *j'ai rencontré* une caravane de jongleurs et de bayadères qui se rendaient au palais; aussitôt *j'ai pensé* à ta noce, Williams, et *j'ai confisqué* la caravane. Bourgeois et Dugué.

I en berättelse af förflutna tilldragelser, der Passé défini eljest har sin rätta användning, begagnas stundom Passé indéfini genom förmedling af det historiska præsens. Obildade begagna vanligen detta tempus i berättelser. Sago- och fabelberättare betjena sig likaledes af Passé indéfini, efter mönstret af de gammalfranska Contes och Fabliaux.

3. Passé indéfini brukas med stort eftertryck äfven om tillkommande handlingar (i st. f. Futur antérieur), i det desammas inträdande utsäges med sådan bestämdhet och tillförsigt, som hade de redan inträffat. Utomdess ersätter Passé du subjonctif den bristande Conjunctiven till Futur antérieur, på samma sätt som vi ofvanföre sett, att Présent du subjonctif ersätter den bristande Conjunctiven till Futur. *Avez-vous* bientôt *fait?* — Attendez, *j'ai fini* dans un moment. Girault-Duvivier. Il faut que *j'aie travaillé* avant l'arrivée du maître, autrement je serais puni. Gram. Nat. Jfr det latinska: Brutus si conservatus erit, *vicimus*. Cic. Fam. 12. 6, 2.

§ 4.

1. *Futur* [1]) betecknar en ofulländad verksamhet såsom tillkommande med afseende på den för den talande när-varande tiden. Detta Futurum förekommer också, såsom i Latinet, i bisatser, hvilka liksom deras hufvudsatser hänföras på det tillkommande. Le pauvre ciseleur Gilbert ne se *mésalliera* pas avec la comtesse de Waterford. Non, je te *suivrai*, je *t'aimerai*, je ne te *quitterai* jamais. Je me *coucherai* le jour à tes pieds, la nuit à ta porte. Je te *regarderai* travailler, je *t'aiderai*, je te *donnerai* ce qu'il te faudra. Victor Hugo. Vous *serez* mon ami, quand vous me quitterez. Voltaire. I Latinet: Naturam si *sequemur* ducem, numquam *aberrabimus*. Cic. Off. 1. 28, 100.

2. För att uttrycka en bön, befallning, uppmuntran eller uppmaning begagnas äfven futurum primum, då den talande med tillförsigt uttalar det, som *kan*, *bör* eller *måste* ske, såsom det som *skall* ske, eller gör det liksom beroende af den tilltalades vilja. Isynnerhet är detta vanligt i umgängesspråket.

Votre majesté *rendra* à la fille de lord Talbot les biens, les titres, le rang, le nom, les armes et la devise de son père. Votre majesté la *relèvera* de toute proscription et lui *garantira* la vie sauve. Votre majesté la *mariera* à ce seigneur. V. Hugo. I Latinet: Quod superest, etiam puerum Ciceronem *curabis* et *amabis*. Cic. Att. 4, 7. In Aventinum ite, unde profecti estis. Ibi felici loco, ubi prima

---

[1]) Att Futurum i de flesta romaniska språk uppkommit genom omskrifning medelst infinitiven och præsens af det till hjelpverb öfvergångna *habere*, derom har man väl länge varit ense; men först i senare tider har man blifvit ense äfven derom, att denna omskrifning stöder sig på latinska språkets lagar och att den ingalunda är en Germanism, såsom A. W. Schlegel velat. Tydligast anse vi Diez hafva utvecklat detta i sin Gram. der rom. Sprachen, II. 111. Vi hänvisa i detta afseende äfven till: Blanc, Grammatik der Italiänischen Sprache, pag. 358 och följ. — Exempel på en analog omskrifning så väl i det classiska latinet, som i medeltidslatinet hafva blifvit anförda af Chevallet, Or. et form. de la langue fr., T. 3:e, p. 264—265.

initia inchoastis libertatis vestræ, tribunos plebis *creabitis*. Liv. 3, 54.

3. Likasom Præsens, enligt hvad vi ofvanföre nämnt, begagnas i stället för Futurum, så begagnas omvändt Futurum i stället för Præsens. Isynnerhet förekommer detta i umgängesspråket såsom ett uttryck af blygsamhet och höflighet. Hit höra uttryck sådana som: Comme il vous *plaira*, monsieur. Comme vous *voudrez*.

4. Vid en liflig berättelse af förflutna händelser begagnas äfven detta tempus, vanligen inledt genom ett historiskt præsens: Déjà la ligne de défense *est tracée* sur ses cartes: l'artillerie du siége marche sur Riga, à cette ville forte *s'appuiera* la gauche de l'armée. Ségur.

§ 5.

1. Futur antérieur framställer en fulländad verksamhet såsom tillkommande med afseende på den för den talande närvarande tiden, vare sig att den hänföres på en annan tillkommande verksamhet eller icke.

Il *aura* bientôt *fini*. Acad. En un instant je *l'aurai jugé*. Scribe. Soyez sûr qu'il *justifiera* ce que vous *aurez fait* pour lui. Beaumarchais. I Latinet: In una urbe universam *ceperitis* Hispaniam. Liv. 26. 43. Ut sementem *feceris*, ita metes. Cic. de Or. 2. 65, 261.

2. Liksom, enligt hvad ofvan är nämndt, Futur begagnas i stället för Présent, så begagnas också Futur antérieur i stället för Passé indéfini.

Attends, et souviens-toi que je *l'aurai prédit*, Qu'il lui donne à ta honte et son trône et ton lit. Lemercier.

3. Futur antérieur begagnas också liksom Futur, och under samma förutsättning, med utgångspunkten i det förflutna.

Den bristande Conjunctiven till Futur antérieur ersättes genom Passé du subjonctif, liksom Futur i Conjunctiven ersättes genom Présent. Jfr härmed Latinet, der Futurum exactum lånar sin conjunctivform efter ett hufvudtempus från perfectum [1]).

---

[1]) Se Broman, Läran om Consecutio Temporum, pag. 50.

B) Tempora præterita.

§ 6.

1. Imparfait och Passé défini hafva båda den likheten med hvarandra, att de uttrycka en i det förflutna blifvande (ofulländad) verksamhet. De motsvara således præsens inom den förra temporalserien. Skillnaden åter dem emellan, hvilken ingalunda får sökas i handlingens längre eller kortare fortvaro i tiden, anse vi i grunden vara densamma, som emellan Imperfectum och Perfectum historicum i Latinet, från hvilka de också etymologiskt härstamma. Imparfait afser således mera handlingens utförande och framställer verksamheten i sitt förlopp eller i sin omedelbara utveckling, hvarföre det också användes såsom skildrande och beskrifvande; Passé défini åter framställer verksamheten såsom ett sjelfständigt och afslutadt factum eller såsom ett sammanfattadt helt och användes derföre vid berättelser. Med andra ord: Imparfait beskrifver och skildrar, Passé défini berättar.

2. Hvad nu först angår Imparfait [1], så begagnas det, i följd af sin grundbetydelse, så ofta som seder, sedvanor, plägseder och tillstånd tillhörande det förflutna skola framställas.

Les arabes *erraient* en silence sur le Sinaï comme les ombres du peuple de Dieu. Les aspirants du ciel *exerçaient* un grand pouvoir sur la terre: les empereurs les *envoyaient* consulter. Chateaubriand. Quand le soleil baissait, nous *faisions* de longues courses à travers l'île. Nous la *traversions* dans tous les sens. Nous *allions* à la ville acheter le pain ou les légumes qui *manquaient* au jardin d'Andréa. Quelquefois nous *rapportions* un peu de tabac... Lamartine. Jfr det latinska: Majores nostri libertis non multo secus, ac servis *imperabant*. Cic. Qu. Fr. 1. 1, 4. Sic confecto itinere, quum ad aliquod oppidum venerat, eadem lectica

---

[1]) Franskans Imperfait de l'Indicatif är Latinets Imperfectum Indicativi Den successiva utvecklingen ur Latinet visar Chevallet, III. 215—223.

usque in cubiculum *deferebatur*. Eo *veniebant* Siculorum magistratus, *veniebant* equites Romani. Cic. Verr. 5. 11.

3. Men äfven en serie af på hvarandra följande facta kunna i en berättelse, genom framställningens liflighet, uttryckas genom Imparfait i stället för Passé défini [1]).

Combien leurs adieux furent tendres! Ils se *pressaient* mutuellement contre leur sein, se *quittaient*, *revenaient* s'embrasser encore. Leurs coeurs... tremblaient pour les moindres hazards qui pouvaient menacer leur ami. Gonzalve *demandait* à Lara de ne point chercher les périls... Lara *suppliait* Gonzalve de modérer sa fierté naturelle... Tous deux *invitaient* Isabelle à consentir qu'ils partissent ensemble ... Florian.

4. Imperfectum lämpar sig vidare, för att på ett åskådligt sätt framställa liktidiga [2]) i det förflutna inträffade händelser.

Pendant que les assiégés *avaient* à soutenir tant d'attaques, leur flotte *effectuait* une descente dans le voisinage de la Canée et *détruisait* les moissons, pour ôter cette ressource à l'armée ottomane. Daru. Jfr det latinska: Quum hæc *scribebam*, in expectatione *erant* omnia. Cic. Fam. 12. 24, 2. Beneficia tamdiu *meminerat*, quoad ille *gratus erat*. Nep. Att. 11.

Härvid bör anmärkas, att om de liktidiga handlingarna skola betecknas antingen såsom afslutade facta eller ock med afseende på den för den talande närvarande tiden, så uttryckas de naturligen i förra fallet genom Passé défini, i senare fallet genom Passé indéfini. Och om ej en sådan motsvarighet eger rum, utan den andra handlingen mera

---

[1]) Ej sällan brukas också Imperfectum af verba dicendi, då en annans yttrande ordagrannt anföres: "Mettons le marteau dans les théories, les poétiques et les systèmes", *s'écriait* l'auteur de Cromwell. Demogeot.

[2]) Det är på grund af detta bruk eller denna betydelse, som Boniface i sin "Grammaire Française Méthodique et Raisonnée, N:o 162" kallar detta tempus Passé simultané, "parce que la simultanéité est le caractère spécial de ce temps."

framträder såsom störande eller afbrytande, så uttryckes detta vanligen genom Imparfait och Passé défini. Såsom exempel på de båda förstnämnda fallen äro: Pendant que les Romains *méprisèrent* les richesse, ils *furent* sobres et vertueux. Bossuet. Tandis qu'Atala *a vécu*, je vous *ai sollicité* moi-même de demeurer auprès de moi. Chateaubriand. Jfr det latinska: Ignominia autem illa gravis tamdiu in illo homine *fuit*, quamdiu iste in provincia (*mansit*). Cic. Verr. 2, 27. Hoc *feci*, dum *licuit*. Cic. Phil. 3, 13. Såsom exempel på sammanställningen af Imparfait och Passé défini är följande: Nérestan ne *revenait* pas de France. Zaïre ne *voyait* qu'Orosmane, elle *était* prête; d'épouser le sultan lorsque le jeune Français *arriva*. Voltaire. I Latinet: Jam ver *adpetebat*, quum Hannibal ex hibernis *movit*. Liv 22, 1.

5. Till följe af Imperfecti karakter att väcka en konkretare föreställning om en i det förflutna blifvande verksamhet eller dess förmåga att framställa densamma på ett mera lefvande och åskådligt sätt, än som kan ske genom Passé défini, begagnas Imperfectum äfven om en verksamhet, som skulle utföras, men som icke kom till fulländning. Detta är det af Grammatici såkallade Imperfectum de conatu rei faciendæ [1]). Emedlertid bör anmärkas, att denna betydelse framgår ur sammanhanget och ej tillhör Imperfectum såsom sådant. Ty det väsendtliga vid detta bruk af Imperfectum är kontrasten emellan den åskådliggjorda ofulländade verksamheten och det ur sammanhanget bekanta resultatet af densamma. — Såsom bekant, begagnas äfven Imperfectum i uttryck af höflighet om en handling, som just håller på att ske och som således flyttas tillbaka i tiden.

Juin fut découvert lorsqu'il se *dérobait* aux bourreaux, et il échappa au supplice par le poison. Mignet. Moi, je me *noyais* un beau jour dans la Tamise, tu m'as tiré de l'eau. V. Hugo. Jfr det latinska: Cato pro lege, quæ *abrogabatur*, ita disseruit. Liv. 34, 1. Quid est, Catilina? Num dubitas id me imperante facere, quod jam diu *faciebas*.

---

[1]) Se Krüger, Gram. d. lat. Sprache, § 446, 2. Anm. 2.

Cic. Cat. 1. 5, 13. Såsom exempel på det andra bruket anföra vi: Morin: C'est vous! monsieur Derneval, qui frappez de si bonne heure à la porte de l'hôtel? Derneval: Oui, *j'apportais* à madame la comtesse et à sa fille cette romance d'Othello, qu'elle avait désirée hier soir. Scribe.

Imperfectum begagnas dessutom i stället för *Conditionnel* i hufvudsatsen af hypothetiska satsfogningar. Detta bruk finner sin förklaring af hvad ofvan är nämndt om Imperfectum såsom betecknande en conatus rei faciendæ.

Et je *pouvais* pour vous gagner cette victoire, Si le ciel n'eût voulu m'en dérober la gloire. Molière. Il y en a de tels, que, s'ils eussent obtenu six mois de délai de leurs créanciers, ils *étaient* nobles. Gram. Nat. Si j'avais dit un mot, on vous *donnait* la mort. Voltaire. Jfr det latinska: Si per L. Metellum licitum esset, judices; matres illorum, uxores sororesque *veniebant.* Cic. Verr. 5. 49, 129. Etiam si immensum imperii corpus stare ac librari sine rectore posset, dignus *eram*, a quo respublica inciperet. Tac. Hist. 1. 16.

6. På grund af sin skildrande betydelse begagnas Imperfectum mycket ofta i förbindelse med andra tempora præterita, och bland dessa isynnerhet Passé défini, men äfven i förbindelse med Passé indéfini, för att med större intresse framhålla de allmänna sidorna hos facta tillhörande det förflutna. Det förekommer i detta fall så väl i hufvudsatser, som bisatser, ehuru företrädesvis i de senare. Då i detta hänseende den största frihet herrskar, så inskränka vi oss till det allmännaste.

På detta sätt begagnas Imperfectum, för att uttrycka bevekelsegrunder, sinnesstämningar och afsigter hos de handlande personerna eller för att framställa berättarens reflexioner, genom hvilka berättelsens gång afbrytes.

Nous *reconnûmes* bientôt le cap James... et nous nous *dirigeâmes* avec difficulté vers cette baie, parcequ'elle nous *restait* au nord-ouest, d'où précisément le vent *venait.* L.-P. Ségur. Je *n'étais* pas éloigné de la rivière: je *vis* près de là des pas fraîchement imprimés de deux hippopotames. Le

Vaillant. Des poteaux indiquent la fin du gouvernement de Tobolsk; Elisabeth les *remarqua*, elle *quittait* la terre de l'exil, il lui *sembla* qu'elle *quittait* la patrie. M:me Cottin. Jfr det latinska: Cimon celeriter ad principatum *pervenit; habebat* enim satis eloquentiæ etc. Corn. Nep. 5. 2. Ipse Carthaginem *rediit*, neque eum caritas patriæ retinuit nec suorum. Neque vero tum *ignorabat*, se ad crudelissimum hostem et ad exquisita supplicia proficisci, sed jusjurandum servandum *putabat*. Cic. Off. 3. 27.

Vidare begagnas Imperfectum i relativa bisatser, hvilka karakterisera en person eller en sak så, att innehållet icke fattas såsom ett afslutadt factum.

En effet, au point du jour, nous *vîmes* deux vaisseaux de guerre et plusieurs frégates qui *s'approchaient* à toutes voiles. L. P. Ségur. *J'eus* honte des larmes que je *faisais* répandre. Chateaubriand. Robespierre, qui *passait* pour le fondateur de cette démocratie morale, *parvint* alors au plus haut degré d'élévation. Mignet. Jfr det latinska: Nam quem (Themistoclem) Thucydides, qui et Atheniensis *erat* et summo loco natus summusque vir et paulo ætate posterior, tantum mortuum scripsit et in Attica clam humatum, addidit, fuisse suspicionem etc. Cic. Brut. 11. 43.

Uppfattas åter bevekelsegrunderna etc. eller de relativa bisatsernas innehåll såsom historiska momenter, så begagnas naturligen i begge fallen Passé défini.

On a déjà dit que la nation avait le droit de reprendre les domaines de la couronne, par cela seul, que dans le principe, ces biens ne *furent* consacrés qu'aux dépenses communes de la royauté. Mirabeau. I Latinet: Id ea maxime ratione fecit, quod *noluit* eum locum, unde Helvetii decesserant, vacare. Cæs. Bell. G. 1. 28. — Les pluies qui *tombèrent* cette année en abondance, vinrent mettre obstacle à cette guerre. Daru. Jfr det latinska: Paullus Aemilius omni Macedonum gaza, quæ *fuit* maxima, potitus est. Cic. Off. 2. 22.

Förvandt härmed är bruket af Imperfectum i bisatser efter verba sentiendi och declarandi, så vidt nemligen bisatsens innehåll hänföres på det förflutna. Då Latinet i detta

fall begagnar sig af Accusativus cum Infinitivo, så erbjuder det inga bestämdare jemförelsepunkter.

Les oncles du roi virent bientôt que, pour calmer un peu les discours, il *convenait* de s'occuper de cette affaire. Barante. On a déjà dit que la nation *avait* le droit de reprendre les domaines de la couronne. Mirabeau. On me l'avait bien dit que les marâtres *tourmentaient* les enfants de leurs maris. Berquin.

Hänföres åter bisatsens innehåll på det tillkommande, så begagnas vanligast Conditionnel, ehuru i stället för detta någon gång äfven Imperfectum användes.

Nous convînmes que nous *partirions* le lendemain. Chateaubriand. Il me jurait que *jusques à la mort* Son amour me *laissait* maîtresse de son sort. Racine.

7. Imperfectum begagnas ändtligen i bisatsen till en hypothetisk satsfogning, hvars innehåll fattas såsom icke realiseradt. Det i bisatsen uttryckta vilkoret kan antingen hänföras på det förflutna, och derigenom, att detsamma icke realiseras, upphäfves också den i hufvudsatsen uppställda följden [1], eller också hänföres detsamma på det närvarande eller det tillkommande.

Si ces brefs *parvenaient* aux évêques qui étaient à Varsovie, il *était* à craindre que quelques-uns n'obéissent par faiblesse. Voltaire. Si je vous *aimais* moins, je serais plus tranquille. Regnard. Si nous *voyions* l'étendue des montagnes en profondeur, les cheveux nous en *dresseraient* à la tête. B. de St. Pierre. Latinet använder i begge fallen Imperfectum Conjunctivi i begge satserna, ehuru företrädesvis i senare fallet: Quod si quis deus *diceret*, numquam *putarem*, me in Academia tamquam philosophum disputaturum. Cic. Fin. 5. 3. Cur et Camillus *doleret*, si hæc post trecentos

---

[1]) Att denna overklighet framgår ur sammanhanget, är tydligt af satser sådana, som följande, der motsatsen eger rum: S'il *s'écorchait* le doigt ou se *coignait* le pied, son premier mouvement *était* une exclamation d'impatience; mais il s'interrompait etc. M:me Guizot. Si Lara *connaissait* l'orgueil, *c'était* en parlant de Gonzalve. Florian. Jfr hvad ofvan är sagdt.

et quinquaginta fere annos eventura *putaret?* et ego doleam, si ad decem milia annorum gentem aliquam urbe nostra potituram *putem?* Cic. Tusc. 1. 37, 90. Si semper optima tenere *possemus*, haud sane consilio multum *egeremus*. Cic. Part. Or. 25. Si hoc *diceres*, *errares*. Kühner, Schulgram. der latein. Sprache, pag. 414. Non *possem* vivere, nisi in litteris *viverem*. Cic. Fam. 9, 26.

§ 6.

1. Passé défini är, enligt hvad ofvan blifvit nämndt, Franskans historiska tempus, motsvarande Latinets Perfectum historicum, och betecknar å ena sidan, liksom Imperfectum, en i det förflutna blifvande (ofulländad) verksamhet, men framställer tillika denna verksamhet såsom ett historiskt moment eller ett afslutadt helt. Härvid är det, tvärtemot hvad som påstås i våra vanligaste franska språkläror, för grundbetydelsen af detta tempus, liksom för den hos hvarje annat, fullkomligen likgiltigt, huruvida handlingen i afseende på tiden är fortfarande eller ögonblicklig; ty likasom hvarje handling äfven af den kortaste varaktighet icke blott kan, utan äfven måste, framställas genom Imperfectum, i fall den skall skildras eller beskrifvas, så måste ock en handling äfven af den längsta varaktighet framställas genom *Passé défini*, i fall den skall berättas [1]).

Je *vis* hier une chose assez singulière. Montesquieu. Je *partis* hier. Acad. C'est Boileau qui le premier *enseigna* l'art de parler toujours convenablement. Voltaire. Aux siècles de Midas on ne *vit* point d'Orphées. Voltaire. Jfr det latinska: Pythagoras, quum in Italiam venisset, *tenuit* magnam illam Græciam quum honore disciplinæ, tum etiam auctori-

[1]) Ett annat grundlöst påstående, som man finner hos åtskilliga grammatici, är det, att man ej skulle kunna begagna *passé défini*, så vida ej den handling, som genom detsamma framställes, är skild från det närvarande genom åtminstone 24 timmar. Oriktigheten i detta påstående synes af följande exempel af Dessiaux, anfördt i Grammaire Nationale, pag. 443, till hvilken vi dessutom hänvisa: *Ce matin* nous nous sommes rendus chez le ministre; il n'y était pas, nous *résolûmes* de l'attendre.

tate, *multaque sæcula* postea sic *viguit* Pythagoreorum nomen, ut nulli alii docti viderentur. Cic. Tusc. 1. 16, 38.

2. I följd af sin grundbetydelse begagnas detta tempus i berättande stil, för att angifva en serie af på hvarandra följande händelser, hvilka liksom utttränga den ene den andre[1]).

Je *rentrai* en silence dans ma chambre. Je me *jetai* tout habillé sur mon lit. *J'essayai* de lire, d'écrire, de penser, de me distraire par quelque travail d'esprit pénible et capable de dominer mon agitation. Tout fut inutile. Lamartine. Le roi *fondit* sur cette armée, il *enfonça* d'abord les Russes à la tête de son régiment d'Ostrogotie, les ennemis se *retirèrent*. Le roi *avança* sur eux par des chemins creux et inégaux, où les Calmouks étaient cachés: ils *parurent* alors et se *jetèrent* entre le régiment où le roi combattait et le reste de l'armée suédoise. Voltaire.

3. Likasom Imperfectum ställes emot såväl Præsens som Futurum, så ställes också *Passé défini* emot både Præsens och Imperfectum. Härigenom har franska språket i sin magt att gifva åt framställningen den mångfaldigaste nuancering.

Où *souriait* l'enfance, *est* assis le trépas. Soumet. *J'étais* folle alors, je ne le *serai* plus. Scribe. Elle *fut* sa nourrice, elle *devient* son guide. Legouvé. La ville *était* abondamment approvisionnée, il la *couvrit* d'un déluge de feux pour incendier les magazins. La garnison *était* renforcée, il la *fatigua* par des assauts. Daru. Je *t'attendais* hier, je *t'attendis* longtemps; Tu ne reviendras plus, et c'est toi qui m'mattends. C. Delavigne. Jfr det latinska: *Dixi* equidem, et *dico*. Hor. Sat. 2. 5, 23. Neque enim ei cornix canere potuit, recte eum facere, quod populi Romani libertatem defendere pararet. Ipse hoc *sentiebat*, sicuti *sensit*. Cic. Div. 2. 37.

---

[1]) Det torde böra anmärkas, att *Passé défini* såsom sådant icke uttrycker ett fortskridande i tiden; ty om så vore förhållandet, så skulle väl svårligen liktidiga handlingar kunna betecknas äfven genom *passé défini*, hvilket vi redan sett vara fallet, och såsom bevis hvarpå vi här anföra: Tant que *j'eus* de l'argent, mon hôte *eut* de grands égards pour moi. Lesage.

§ 7.

1. Imparfait du Subjonctif [1]) är den för Imparfait de l'Indicatif och Passé défini gemensamma Conjunctivformen och begagnas följaktligen öfverallt, der en i det förflutna blifvande (ofulländad) verksamhet bör betecknas med conjunctivus. Naturligen är den skillnad, som finnes mellan Indicativ-formerna, här försvunnen.

Elle semblait oublier son rang, et on ne s'apercevait pas qu'on *parlât* à une personne si élevée. Bossuet. Hamilcar méritait qu'on lui *confiât* le commandement de l'armée qui devait agir en Espagne. Rollin. La plupart des naturalistes ont cru qu'il n'y avait qu'une espèce d'animal qui *fournît* le parfum qu'on appelle civette. Buffon. Jfr det latinska: Quoniam, quæ subsidia novitatis *haberes* et habere *posses* exposui, nunc de magnitudine petitionis dicam. Cic. Pet. Cons. 4.

2. På samma sätt som Présent du Subjonctif ersätter den bristande conjunctiven till Futur, så ersätter också Imparfait du Subjonctif den bristande conjunctiven till den så kallade *Conditionnel présent.*

Pompée aspirait à des honneurs qui le *distinguassent* de tous les capitaines de son temps. Vertot. Je voudrais que les philosophes *voulussent* bien nous dire pourquoi tant de cailloux, de pierres et de rochers sont rompus, et par éclats, dans presque toutes les parties du monde. B. de St. Pierre. Jfr det latinska: Atheniensium legatio venit, quæ regem Philippum appropinquare finibus suis *nuntiaret.* Liv. 31, 5. Equidem *vellem*, ut aliquando *redires.* Cic. Fam. 7. 31.

---

[1]) Detta tempus är Latinets Plusquamperfectum Conjunctivi. Imperfectum Conjunctivi bortkastades till följe af sin större eller mindre likhet med andra temporal-former: "*cantarem* z. B. konnte bei nachlässiger Aussprache des Flexionsvocals *e* zu leicht mit *cantarim*, *cantaram*, vermengt werden"; "an die Stelle dieser Zeitform rückte nun das durch seinen umschreibenden Nebenbuhler vertriebene Plusquamperfect desselben Modus ein, *cantassem* galt = *cantarem.*" Diez, Gram. d. rom. Sprachen, II. Th., 109, 113.

§ 8.

1. Plus-que-parfait och Passé antérieur brukas båda, för att beteckna en i det förflutna fulländad verksamhet, men med afseende på något annat förflutet, före hvars inträdande hon var fulländad. Skillnaden dem emellan antydes af den grammaticaliska formen. De äro nemligen omskrifna, det förra genom Imparfait och det senare genom Passé défini af hjelpverbet, och de skiljas också på samma sätt som dessa hjelpverbets tempora. Man kan nemligen i allmänhet säga, att samma handling, som inom det förflutna skulle betecknas genom Imparfait, i fall hon vore ofulländad, samma handling skall, i fall hon är fulländad, framställas genom Plus-que-parfait, och der jag i förra fallet skulle begagna Passé défini, der begagnar jag i senare fallet Passé antérieur. Plus-que-parfait framställer således handlingen på ett lifligare och åskådligare sätt än Passé antérieur; det förra säger mera *hurudan* den förut fulländade handlingen var, då det senare mera rent ut blott säger, *att* handlingen var fullbordad före något annat förflutet.

2. Plus-que-parfait framställer, enligt hvad nyss är nämndt, den i det förflutna fulländade handlingen mera såsom ett tillstånd, än såsom ett historiskt moment, och begagnas i hufvud- och bisatser på samma sätt som Imparfait.

Que de fois durant son sommeil *j'avais supporté* sur mes genoux cette tête charmante! Que de fois je *m'étais penché* sur elle pour entendre et pour respirer son souffle! Mais à présent aucun bruit ne sortait de ce sein immobile. Chateaubriand. La paix qui *avait été* jusque-là le bienfait et la vertu de ce règne venait d'être tout à coup compromise. Lamartine. J'arrêtai toutes mes pensées sur la situation où je *l'avais quittée* (la patrie). Volney.

3. I samtalsspråket synes ej sällan Plus-que-parfait vara begagnadt i stället för *Passé indéfini*. I så fall får man i tanken supplera en föregående förfluten handling.

Abigaïl: Quoi! C'est la duchesse de Marlborough? Bolingbroke: Votre cousine... pas autre chose. Abig.: Sans la connaître je *l'avais* déjà *vue* au magasin. Scribe. Il vous

connait depuis longtemps, il vous *avait remarquée* à Saint-Cyr. Dumas.

4. I likhet med Imparfait användes Plus-que-parfait i bisatser till hypothetiska satsfogningar, der handlingen förutsättes såsom icke realiserad.

Si *j'avais dit* un mot, on vous donnait la mort. Voltaire. S'ils *avaient suivi* mes conseils et mes voeux, Je les aurais sauvés, ou combattus tous deux. Voltaire.

I Latinet användes i detta fall någon gång Indicativus af de historiska tempora med större eftertryck i stället för Conjunctivus [1]): Dejotarum ex itinere aquila revocavit. Qui nisi revertisset, in eo conclavi ei cubandum fuisset, quod proxima nocte corruit. Ruina igitur oppressus esset. At id neque, si fatum *fuerat*, effugisset; nec, si non *fuerat*, in eum casum incidisset. Cic. Div. 2. 8, 20.

§ 9.

1. Passé antérieur, som, enligt hvad ofvan är nämndt, användes analogt med Passé défini, framställer den fulländade handlingen som ett historiskt moment eller afslutadt helt och begagnas då en serie af på hvarandra följande facta skall framställas. I synnerhet förekommer det i bisatser, inledda genom tidspartiklar sådana som: quand, lorsque, après que, dès que, aussitôt que, sitôt que, d'abord que, à peine ... que, och der i hufvudsatsen vanligen förekommer Passé défini.

Quand Solbioski *eut rapproché* de nous la lumière, je sentis que ma vie elle-même allait s'échapper. Nodier. Lors-

---

[1]) Se Kühner. Schulgr. der lat. Sprache, pag. 412. På samma ställe säger Kühner, att i hufvudsatsen i detta fall sättes Plusquamperfectum Conjunctivi. Att dock äfven Indicativen anträffas i hufvudsatsen i likartade fall torde synas af exempel sådana som: Præclare *viceramus*, nisi spoliatum, inermem, fugientem Lepidus recepisset Antonium. Cic. Fam. 12, 10. Si modum orationi posuisset, misericordia sui gloriaque animos audientium *impleverat*. Tac. An. 4. 9. Temere *fecerat* Nerva, si adoptasset alium, quam Trojanum. Plin. Paneg. 8.

qu'il *fut entré* dans la classe de la jeunesse, il surpassa tous ses compagnons. L.-P. Ségur.

§ 10.

1. Plus-que-parfait du Subjonctif är den för de båda plusquamperfecterna gemensamma conjunctiven. Att det kan begagnas äfven efter en Conditionnel behöfver väl knappt anmärkas.

La noblesse avait perdu tous ses pouvoirs, quoiqu'elle *eût conservé* ses distinctions. Mignet. Il vaudrait mieux qu'elle *fût morte*. Nodier.

2. Likasom Imperfectum Conjunctivi ersätter den bristande Conjunctiven till Conditionnel présent, så ersätter också Plusquamperfectum Conjunctivi den bristande Conjunctiven till Conditionnel passé [1]).

Les municipalités fournirent des billets municipaux, destinés à rembourser les créanciers publics, jusqu'à ce qu'elles *eussent acquis* les fonds nécessaires pour retirer ces billets. Mignet. Je voudrais seulement qu'on vous *l'eût fait* connaître. Racine.

3. Särdeles vanlig är denna conjunctivus såväl i hufvudsatsen, som i bisatsen till hypothetiska satser, hvilkas innehåll icke blef förverkligadt. Conjunctiven förekommer dels i begge satslederna, dels blott i den ena.

Quelle *eût été* votre destinée, si le glaive de la mort vous *eût frappés*. Massillon. De fait, il en *fût venu* là, si Dieu et mon frère de Laval ne *m'eussent sauvé*. Barante. Je ne me *serais consolé*, si monsieur le comte *eût succombé*. Bouilly. Jfr. Lat.: Si Neptunus, quod Theseo promiserat, non *fecisset*, Theseus filio Hippolyto non *esset orbatus*. Cic. Off. 1. 10.

---

[1]) Det är Plusquamperfectum Conjunctivi dels i detta fall, dels äfven i följande, som af Boniface, Gram. Franç., pag. 286, kallas än Passé conditionnel, än Futur antérieur conditionnel. Af Zandt, franz. Gram., pag. 295, kallas denna Conjunctivus. då den förekommer i hypothetiska satser, Conditionnel passé second.

§ 11.

1. De båda så kallade Conditionnels, hvilka vi så väl med afseende på deras betydelse, som deras form, anse böra räknas till Indicativen [1]), beteckna en från det förflutnas ståndpunkt sedd ofulländad eller fulländad tillkommande verksamhet, på samma sätt som de båda Futurs, från synpunkten af det för den talande närvarande, beteckna en i det tillkommande ofulländad eller fulländad verksamhet.

2. Conditionnel présent brukas alltså, för att beteckna en ofulländad verksamhet, som på det förflutnas ståndpunkt visar sig såsom tillkommande. Detta tempus förekommer derföre ofta i bisatser till sådana hufvudsatser, hvilkas in-

---

[1]) Flere Grammatici hafva antagit dessa former utgöra en egen modus och hafva på grund af deras vanliga användning i hypothetiska satsfogningar kallat denna modus Conditionnel. Häremot anmärkes, att då det är utom allt tvifvel, att samma åligganden, som skulle tillhöra denna modus, äfven kunna öfvertagas af andra tempora såväl i Indicativen som Conjunctiven, så skulle i detta fall ingen väsendtlig skillnad finnas mellan denna modus samt Indicativen och Conjunctiven. Dessutom blefve svårt att förklara, huru Conditionnel kunde begagnas äfven i andra satser än hypothetiska, hvilket likväl är förhållandet. Andra åter hafva räknat de båda Conditionnels till Conjunctiven. Dessa förbise den analogi, som finnes mellan de båda Futurs och de båda Conditionnels. Ty räknas de senare till Conjunctiven, så måste, om i satsen: "J'ai appris que vous *n'iriez* pas à Paris", *iriez* är ett tempus tillhörande Conjunctiven, i: "J'apprends que vous *n'irez* pas à Paris", *irez* också tillhöra Conjunctiven. Se Burguy, Grammaire de la langue d'oïl, T. 1, pag. 236. Blanc, i sin Gram. der Ital. Sprache, pagg. 335, 514, räknar också Italienskans Condizionali på grund af deras betydelse till Indicativen.

Att dessa tempora äfven på grund af deras form böra räknas till Indicativen, derom råder numera knappt någon tvist. Väl deriverar Chevallet Conditionnel af Imperfectum Conjunctivi i Latinet, och detta i strid mot Raynouard samt med en temligen stor inconsequens, då han antar det likartade Futur vara uppkommet genom omskrifning medelst Infinitiven och Præsens af habere; men för öfrigt äro de förnämsta författare, vi känna, ense derom, att Conditionnel i Franskan är uppkommet af infinitiven af det ifrågavarande verbet och Imperfectum Indicativi af habere.

nehåll tillhör det förflutna, och hvarest dess grundbetydelse också klarast träder i dagen.

Mortier furieux écrivit à l'empereur qu'il *n'obéirait* plus à Murat. Ségur. Les janissaires jurèrent sur leurs barbes qu'ils *n'attaqueraient* point le roi. Voltaire. Il s'engagea à leur rendre les places qu'il possédait, lorsque leurs étendards *flotteraient* sur les murs de Jérusalem. Michaud. Nous convînmes que nous *partirions* le lendemain. Chateaubr. Härmed kan man jemföra Latinets Participium Futuri Activi med eram: In urbis incremento semper, quantum moenia *processura erant*, tantum termini hi consecrati proferebantur. Liv. 1. 44.

3. I likhet med Futur inom præsentierna användes äfven Conditionnel présent både i hufvudsatser och bisatser, för att beteckna något, som på det förflutnas ståndpunkt är att vänta såsom tillkommande. Vill man uppfatta det karakteristiska häri såsom ett böra eller måste, så upphäfver det ej analogien, enär ju Futur ock brukas för en Imperativus.

Il n'hésita que sur le choix du chef qu'il laisserait à l'armée. C'était entre Murat et Eugène qu'il balançait . . . Eugène *resterait* avec ce monarque; son âge, son rang inférieur *répondraient* de sa soumission, et son caractère de son zèle. Il en *donnerait* l'exemple aux autres maréchaux. Enfin Berthier *demeurerait* encore avec eux etc. Ségur. Jfr. det latinska: Sicut Campani Capuam, Tuscis ademtam, sic Jubellius et ejus milites Rhegium *habituri* perpetuam sedem *erant*. Liv. 28. 28.

4. I hypothetiska satsfogningar har detta tempus en vidsträckt användning, såväl i hufvudsatsen som i bisatsen.

I hufvudsatsen förekommer det, då denne hänföres på det närvarande eller tillkommande [1]) och i bisatsen förekommer Imperfectum eller Plusquamperfectum samt dennes innehåll tänkes såsom icke realiseradt.

---

[1]) Om en sådan satsfogning göres beroende af en sats tillhörande det förflutna, så förlägges hela innehållet tillbaka i det förflutna: Je *m'assurait* qu'il *serait* impossible d'atteindre des mains à cette hauteur, si nous *étions forcés* à revenir. Nodier.

Si mon coeur était libre, il *pourrait* être à vous. Regnard. Si l'on m'en avait cru, tout n'en *irait* que mieux. Regnard.

I en bisats, hvars innehåll hänföres på det närvarande och tillkommande, förekommer det förnämligast då denne utgöres af en relativ bisats, eller är inledd genom quand, quand même etc., eller har frågande form, ehuru meningen i de senare vanligen blir concessiv eller adversativ. Efter *si* förekommer det emedlertid ej gerna i nyfranska språket. Der detta inträffar förklarar man det vanligen så, att bisatsen i sjelfva verket utgör thesis till en annan dold eller utelemnad hypothesis.

Le camarade qui *l'aurait* dans le corps, serait un peu malade. Ponsard. Je serais votre ami quand bien même vous ne le *voudriez* pas. Acad. Je le placerai selon son mérite, *devrais*-je créer une place pour lui. Bourrienne. Si l'on savait cela au régiment.... Le diable m'étrangle, *si* je *n'aimerais* pas mieux vous savoir enterré que moucharde. Mérimée.

§ 12.

1. Conditionnel passé är till betydelsen och bruket fullkomligt likt det föregående, blott med den skillnad, att verksamheten här betraktas såsom fulländad.

Un seul espoir restait à Napoléon: c'est que le vice-roi, repoussé sur Smolensk, s'y *serait réuni* à Davoust et à Ney. Ségur.

2. Det begagnas likaledes, för att beteckna något, som från det förflutnas synpunkt är att vänta såsom i det tillkommande fulländadt.

C'était dans les marais de la Bérézina que s'éteindrait ce météore, que s'affaisserait le colosse, au milieu de Wittgenstein, de Tchitchakof, et de lui, en présence de toutes les armées russes. Lui le leur *aurait livré* affaibli, désarmé, mourant. Ségur.

3. I en hypothetisk satsfogning användes detta tempus både i hufvudsatsen och bisatsen på samma sätt som det föregående.

Si nous avions bien fait, nous *t'aurions étranglé.* Regnard. Quand je m'y *serais soumis*, j'aurais toujours conservé dans l'esprit de mon oncle la tache d'une faute. Berquin. Jfr det latinska: Cacus, quia, si agendo armentum in speluncam compulisset, ipsa vestigia quærentem dominum eo *deductura erant*, aversos boves caudis in speluncam traxit. Liv. 1. 7. Callicrates divinat etiam, quæ *futura fuerant*, si Philippus vixisset. Liv. 41. 24.

Angäende de så kallade *Temps sur-composés*, hvilka mera tillhöra samtalsspråket, än skriftspråket, anmärka vi blott, att de begagnas för att beteckna en fulländad handling, för hvilken en annan redan fulländad handling angifves såsom förutsättning, men som måste tillhöra samma tidsspher: Il *sera sorti* dès qu'il *aura eu achevé* sa lettre. Gir.-Duvivier.
